

Kommissorium for evaluering af dansk forskeruddannelse

Baggrund

Dansk forskeruddannelse blev sidst evalueret og analyseret af Danmarks Forskningsråd i 1999. Det skete som en opfølgning på de reformer der blev sat i værk fra 1993 og frem. Resultatet var en evalueringsrapport – Godt begyndt, Forskeruddannelsen i Danmark – der optegnede udviklingen og kom med en række anbefalinger for det videre forløb. Forskeruddannelsesrådet, der afløste det hidtidige Forskerakademi, begyndte sit arbejde i foråret 2000, og det er afsluttet med udgangen af 2003, hvor dets opgaver er overførte til Koordinationsudvalget for Forskning med dets underudvalg for forskeruddannelse.

Forskeruddannelse har været et centralt tema i både nordisk og europæisk forskningspolitik. Nordisk Forskeruddannelsesakademi har således i samarbejde med Nordisk Universitetssamarbejde arbejdet med målsætninger for nordisk forskeruddannelse, og på europæisk plan er sket en væsentlig kortlægning i forbindelse med realisering af Lissabon- og Barcelona-målsætningerne. På denne baggrund og set i lyset af Folketingets beslutning om at forøge ph.d.-optaget med op til 50 pct. årligt fra 2005, er det oplagt med en ph.d.-evaluering i 2005.

Overordnet formål

Der ønskes en analyse og evaluering af dansk forskeruddannelse med henblik på at belyse dens struktur og organisering:

- den struktur som forskeruddannelsen i Danmark, dvs. en vurdering af hovedmodellens hensigtsmæssighed i internationalt perspektiv, fx:
 - at optage studerende på basis af et forud formuleret projekt,
 - at have løbende optag,
 - at hver studerende har en individuel studieplan,
 - at den studerendes hovedvejleder har samme beføjelser overfor den studerende, som et studienævn har overfor andre typer af studerende,
 - at den studerendes vejleder/vejledere ikke er medlem af bedømmelsesudvalget, at alle universiteter kan udbyde forskeruddannelse efter eget valg.
- de juridiske rammer for forskeruddannelsen, specielt den principielle regulering via en bekendtgørelse med hjemmel i universitetsloven og mulige alternativer,
- de økonomiske rammer for forskeruddannelsen, herunder samspillet mellem centrale og decentrale aktører, mellem statsligt, øvrigt offentligt og privat finansiering,
- organiseringen på institutionerne af forskeruddannelsen
- organiseringen af forskeruddannelsen i relation til samspil mellem de gradsgivende institutioner og øvrige aktører,
- og ansvarsfordelingen for forskeruddannelse i systemet som helhed og dennes hensigtsmæssighed.

Herunder skal evalueringen undersøge kvalitet og diversitet i forskeruddannelsen.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post vtu@vtu.dk

Netsted www.vtu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 60851

Dok-id 322080

Center for uddannelse og
forskningsinstitutioner

Lars Beer Nielsen

Telefon 33929398

Telefax 33938012

E-post lbr@vtu.dk

Kvaliteten i forskeruddannelsen, fx

- rekruttering og optagelse,
- de indgående elementers kvalitet (kursustilbud, vejledning, udlandsophold og forsvar)
- gennemførelse og studietid,
- løbende kvalitetskontrol, herunder halvårsrapporterne,
- karriere-forløb,
- størrelse af forskeruddannelsesmiljøerne i relation til ”kritisk masse”, herunder:
 - de danske forskerskoler og deres kvalitet og bidrag til kvalitetsforbedring (dette kan ske f.eks. ved en mere dybtgående analyse af et udvalg af disse),
 - de danske forskerskolederes rolle som ledere af det faglige miljø og ansvarlige for rekruttering af talentfulde ph.d.er samt andre forskere,
- dens forudsætninger uddannelsesmæssigt, forskningsmæssigt og økonomisk (indgangsniveau, indlejring og finansiering)

Diversiteten i forskeruddannelsen, fx

- er variationen i måden forskeruddannelse sker inden for fagområderne rimelig,
- er viften af forskningsmiljøer, der kan supportere en forskeruddannelse repræsenteret i fornødent omfang, herunder inddragelse af sektorforskningsinstitutioner, hospitaler og forskende eller forskningsrelevante virksomheder og organisationer,
- dens opdeling i to hovedformer: Er det hensigtsmæssigt med flere former for forskeruddannelse finansieret fra offentlig side

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Tidsplan

- I juni 2005 nedsættes et 6-personers internationalt panel bestående af fagligt højt kvalificerede personer med stort kendskab til forskeruddannelse. Panelets opgave er overordnet at forestå evalueringen og fremlægge en rapport med konklusioner og anbefalinger.
- Med udgangspunkt i evalueringens kommissorium og efter drøftelse med panelet indsamles der informationer om dansk forskeruddannelse, ligesom en række relevante parters synspunkter på forskeruddannelsen i Danmark indhentes.
- Når dette er sket gennemføres der en analyse af dansk forskeruddannelse i et internationalt perspektiv, således at dansk forskeruddannelse kan placeres i relation til andre landes modeller.
- Panelet afleverer den endelige evaluering til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling i februar 2006, der efterfølgende sender evalueringen i høring.
- Danmarks Forskningspolitiske Råd afholder en afsluttende konference i marts 2006, hvor det drøftes, hvordan panelets anbefalinger bør følges op.

Data

Data til brug for panelets arbejde inkluderer bl.a.:

- Oplysninger fra de gradsgivende institutioner under VTU og KUM.
- Spørgeskema undersøgelse om de ph.d.-studerendes tilfredshed.

Ud over de standard-oplysninger som ligger i forskningsstatistikken og i Forskningsstyrelsens administrative enhed for forskeruddannelse indhentes også oplysninger om:

- struktur af ph.d.-uddannelsen ved fakultetet, herunder forskerskoler og studieprogrammer (de i bekendtgørelsen omtalte regler og udfyldninger, som institutionerne skal foretage, indsendes, eller en oversigt over disse og deres web-adresser, jf. kravet om at de skal være tilgængelige på disse),
- indplacering af forskerskoler i det fakultære system, herunder relation til andre medvirkende fakulteter og aktører der indgår i forskerskoler,
- aktiviteter vedrørende kvalificering af vejledere,
- principper og procedurer for nedsættelse af bedømmelsesudvalg,
- internationaliserings-tiltag,
- støtte fra nordiske og europæiske organer, der støtter forskeruddannelsesaktiviteter, som f.eks. NorFA og Marie Curie Aktioner,
- finansieringsmodeller for forskeruddannelse,
- oversigt over finansieringskilder og finansieringens omfang de sidste fem år,
- for de til gennemlæsning udvalgte ph.d.-afhandlinger indsendes de "tilhørende" studieplaner jf. bekendtgørelsens § 10, og de vurderinger af det samlede studieforløb, jf. § 13, som er foretagne, samt selvfølgelig selve bedømmelsen, desuden indsendes de foretagne halvårsvurderinger.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Konsultation af relevante aktører

Relevante aktører inden for forskeruddannelsesområdet bør konsulteres i forbindelse med evalueringen. De relevante aktører er de 26 gradsgivende institutioner/fakulteter, sektorforskningsinstitutionerne, universitetshospitalerne, de i erhvervsforskeruddannelsen medvirkende virksomheder og organisationer samt de etablerede forskerskoler. De enkelte aktører i det forskningsrådgivende system bør konsulteres. Derudover bør relevante aktører i form af videnskabelige selskaber konsulteres, herunder Videnskabernes Selskab, Akademiet for de tekniske Videnskaber, Danmarks Erhvervsforsknings Akademi. Rektorkollegierne på hhv. VTU og KUMs område, Rådet for Teknologi og Innovation, Danmarks Forskningspolitiske Råd, Erhvervsforskerudvalget, organisationer for de forskerstuderende og organisationer for forskerne – såsom Dansk Magisterforening, DJØF, IDA etc. - bør konsulteres.

Panelets sammensætning

1. Sverker Sörlin (formand), Videnskabelig leder ved det svenske forskningsinstitut Swedish Institute for Studies in Education and Research (SISTER)
2. Peder Andersen, Sekretariatschef for sekretariatet for Det Økonomiske Råd, deltager i den seneste ph.d. evaluering "Godt begyndt" i 1999.
3. Bodil Holst, lektor, Graz University of Technology
Institute of Experimental Physics, Østrig
4. Morten Levin, professor i bedriftsorganisation ved Norges Teknisk-Naturvidenskabelige Universitet
5. Maresi Nerad, leder af Center for Innovation and Research in Graduate Education ved University of Washington i Seattle
6. Mads Krogsgaard Thomsen, koncerndirektør i Novo Nordisk A/S med ansvar for forskning og udvikling

Panelet sekretariatsbetjenes af SISTER samt Videnskabsministeriet.